

ISSN: 1309 4173 (Online) 1309 - 4688 (Print)

Volume 7 Issue 3, p. 193-195, September 2015

Tanımlan Kitap: Bülent Özdemir, *Olaylar, Kahramanlar, Sevinç ve Acı Tarih Şahit Olsun*, Yitik Hazine Yayınları, İstanbul 2014.

Kitabı Tanıtan: Füsun G. GENÇ, Öğretmen- Milli Eğitim Bakanlığı

“Bir zamanlar bilimi, emperyalist çıkarlar için çarpıtan ve kullanan anlayış, şimdi de tarihe-yine kendi çıkarlar açısından- müdahale etmekte bir sakınca görmemektedir.”

Bülent ÖZDEMİR

İçerisinde çok farklı konularda yirmi beş yazı bulunan “*Tarih Şahit Olsun*” adlı eser, tarihe ilgisi olan herkesin zevkle okuyabileceği bir kitaptır. Tarih bilimi, gerek kapsadığı zaman dilimi, gerekse olaylar bakımından her konuda bilgi sahibi olunamayacak kadar geniş bir alanı içine almaktadır. Literatürde tarih boyunca meydana gelen neredeyse tüm olaylar hakkında yazılmış en az bir eser mevcut olduğu gibi, aynı konuda onlarca hatta yüzlerce eser bulmak da mümkündür. Sayılamayacak ölçüde kaynağa sahip bir dalda, her konu ile ilgili tüm eserleri okumak zor, daha da gerçekçi olmak gerekirse imkansızdır. Bu nedenle içerisinde çok çeşitli konularda kısa, öz ve pek çok kaynaktan sentezlenen bilgilerin bulunduğu kitap, okuyucuya bir kaynakla onlarca konu hakkında bilgi sahibi olma, en azından bir fikir edinme şansı sunmaktadır. Eserin bir diğer faydası ise, tarihte bilinmeyen, arka planda kalmış olaylardan haberdar olmamızı sağlamasıdır. Yine, topluma mal olmuş yani çoğu kişi tarafından bilindiği için araştırılma ihtiyacı hissedilmeyen ancak maalesef yanlış bilinen bazı olayların gerçek yüzünü ortaya koyması açısından da bulunmaz bir fırsattır. Konuların kısa, öz ve tekdüzelikten uzak bir şekilde irdelenmiş olması eserin okunmasını kolaylaştırmaktadır. Sade bir dille ele alınan olaylar sadece tarihçilerin değil her kesimden okuyucunun rahatlıkla anlayacağı niteliktedir. Tarz olarak birbirinden farklı yazılardan oluşan eserde çok farklı konular değişik yaklaşımlarla işlenmiştir.

Geçmişte kalmış bir olayı yıllar ya da yüzyıllar sonrasına kısaca aktararak, okuyucuların yaşananları birebir anlamasını beklemek, ya da doğru bir şekilde olayları tahlil etmesini sağlamak oldukça zor, bazense imkansız bir iştir. Tarih biliminin en büyük eksikliği de bu yöndedir. Okuyucuların dönemi yaşama şansı olmadığı için yaşananlarla empati kurma olasılığı yok denecek kadar azdır. O nedenle tarihi bir olay anlatılırken günümüzle örtüşen olaylarla bağlantı kurarak anlatmak, okuyucuların yaşananları doğru değerlendirmesine yardımcı olmaktadır. Aynı durum tersi için de geçerlidir. İçinde bulunduğumuz çağda yaşananlara objektif olarak bakabilmek de en az geçmişi anlamak kadar zordur. Bu noktada uygulanacak en güzel yöntem ise yakın zamanda yaşananları, geçmişte yaşanmış olaylar üzerinden anlatmaktır. “*Bize Cadı Olmadığını İspatla*” bu tarz yazılara güzel bir örnek teşkil etmektedir. Avrupa’da yüzyıllarca süren “Cadı Avı” birebir örtüşmesine de 1950’lerde yaşanan ABD’nin sözde komünistlere karşı başlattığı kampanya ile büyük benzerlikler göstermektedir. Ülkemizde büyük tartışmalara yol açan bu olayları, Avrupa’da sözde cadıların, ciddi bir kanıt olmaksızın tutuklanıp, yapılan baskılar sonucu cadı olduklarını itiraf etmeleri ve hak ettikleri(!) ölüm cezasına çarptırılmalarıyla son bulan hayatlarında anlamak mümkün olacaktır.

History
Studies

Volume 7
Issue 3
September
2015

I. Dünya Savaşı denildiğinde ilk akla gelen cephe, Çanakkale Cephesi'dir. Yalnız savaşın değil ülkenin de kaderini değiştiren bu cephe için, "Kurtuluş Savaşı'nın yapılmasını bu cephedeki başarılarımıza borçluyuz" yorumunu yapmak, Çanakkale Cephesi'ne hak ettiği önemi vermek adına doğru bir değerlendirmedir. Çanakkale'de kazanılan zafer her yıl 18 Mart'ta ülkemizde büyük bir coşkuyla kutlanmakta, askerlerimizin çektiği sıkıntılar ve cephenin ne büyük zorluklarla kazanıldığı anlatılmaktadır. Ancak Çanakkale Cephesi hakkında bildiklerimiz ve yapılan değerlendirmeler genellikle cepheye yaşanan olaylar ve savaş ortamı ile ilgilidir. Şartların elverişsizliği nedeniyle, kazanılan zaferin çok büyük bir başarı olduğunu hepimiz az çok idrak edebilssek de cepheye, askerlerin, istihkâmların, boğazın, malzemelerin vs. durumunu genelkurmayın istatistikleriyle anlatan "*Osmanlı Genel Kurmayının Gözünden Çanakkale*" başlıklı yazı, kazanılan zaferin "başarıdan" öte aslında tam bir "mucize" olduğunun anlaşılması adına çok iyi bir çalışmadır. Bunun yanında Çanakkale'de askerlerimiz bir destan yazsa da I. Dünya Savaşı sadece Çanakkale Cephesi'nden ibaret değildir. Bu gerçeğin altını çizen, "*Fahrettin Paşa ve Medine Müdafası*" başlıklı yazı ise, Çanakkale Cephesi gibi başarıyla sonuçlanmasa da, tüm cephelerde askerlerimizin büyük zorluklara rağmen kahramanca savaştığını göstermesi açısından son derece önemlidir. I. Dünya Savaşı'nda adı belki de çoğu kişi tarafından bir kez bile duyulmamış olan Fahrettin Paşa'nın, kutsal şehir Medine'yi nasıl savunduğu, ateşkes emrine rağmen teslim olmakta nasıl direndiği ve savaşta yaşanan sıkıntıların anlaşılması için güzel bir örnektir.

Ülkemizde pek çok kişinin Tarih ile tek bağlantısının ders kitaplarında okuduğu bilgilerle sınırlı olduğu düşünüldüğünde, geçmişte yaşanan olayları algılamada ne derece yetersiz kaldığı daha iyi anlaşılacaktır. Ders kitaplarının en büyük eksikliği meydana gelen olayları sadece sebep-sonuç ilişkisi içerisinde yüzeysel olarak anlatıp, olayın psikolojik ve sosyolojik boyutlarına temas edememesidir. Savaşı liderler çıkarır, askerler ölür. Peki ya diğerleri? Savaş zamanında yaşamak zorunda kalan sivil halk? Savaşın sosyal boyutlarını yansıtması açısından son derece önem taşıyan "*I. Dünya Savaşı'nda İstanbul'da Hayat Pahalılığı*" başlıklı yazı, insanların idame ettirmek zorunda oldukları hayatlarında, en temel ihtiyaçlarını bile karşılarken ne derece güçlük çektiklerini bir nebze de olsa anlamak isteyenlerin kesinlikle okuması gereken bir yazıdır.

Resmi tarihimizin bir takım klişeleri mevcuttur. Çocuklarımızın daha ilkökul sınırlarından itibaren beyinlerine kazımaya başladığımız ve tüm eğitim hayatları boyunca da ısrarla kazımaya devam ettiğimiz, bu nedenle de toplum olarak bir türlü aşamadığımız bir takım klişeler... Günümüzde yaşı kaç olursa olsun insanların I. Dünya Savaşı ile ilgili şu değerlendirmeleri yapmaları kaçınılmazdır: Almanya yenildiği için biz de yenik sayıldık. Savaşa ittifak gurubunda girmemizin temel nedeni Alman hayranlığı idi. Müslüman olmalarına rağmen hain! Araplar bizi arkadan vurdu. Bu anlamda "*İki Gemi Bir Hüzün ve Osmanlı'yı Kim Arkadan Vurdu*" başlıklı yazılar, geçmişte yaşanmış bazı olaylara farklı bir açıdan bakmamıza yardımcı olacaktır.

"Âlim'in oğlu Âlim, Zalim' in oğlu Zalim doğarmış." İnsan karakterini belirleyen çok sayıda faktör olmasına rağmen, bunu sadece kalıtsal özelliklere bağlayanların tezini özetleyen ilginç bir söz... Âlimin oğlu âlim, zalimin oğlu zalim doğarsa, Fransız elitine göre; tembel, yalancı ve hırsız! olan "*Cezayirliler Suçlu Olarak mı Doğar?*" Siyasi, ekonomik ve askeri açıdan güçlü olan Fransa'nın, aynı alanlarda güçsüz olan Kuzey Afrikalıları dünyaya canının istediği şekilde nasıl lanse edebildiğini dahası, kendi sınırları içerisinde "Ermeni soykırımı olmamıştır" gerçeğini dile getirmenin bedelini nasıl hapis cezası olarak belirlediğini anlatan acı ama gerçeklere dayanan bir yazı.

JHS
194

*History
Studies*

*Volume 7
Issue 3
September
2015*

Adı geçen yazılar dışında kitapta, hemen herkesin ilgisini çekebilecek nitelikte, Kürt sorununun tarihselliği, ülkemizde var olmalarına rağmen haklarında fazla bilgi sahibi olmadığımız Süryaniler, misyonerlik faaliyetleri, 31 Mart Olayının içyüzü, uzun zamandır tartışılagelen Ermeni meselesine dair ilginç belgeler, tarihi süreçte Osmanlı-Alman ilişkisi gibi çeşitli yazılar bulunmaktadır. Yukarıda yazıların birkaçı üzerine yapılan değerlendirmeden anlaşılacağı üzere eser, birçok konuda bize farklı bakış açıları sunun ve tarihe ilgisi olanların kesinlikle okuması gereken güzel bir kitaptır.

JHS
195

*History
Studies*

*Volume 7
Issue 3
September
2015*